

LAMENTOWAĆ (49) *vb impf*

1- (38), ł- (3), L- (8).

-e- (48), -ę- (1).

Wszystkie samogłoski jasne (w tym w pierwszym a 1 r. błędne znakowanie).

inf lamentować (9). ◇ *praes 1 sg* lamentuję (5). ◇ *2 sg* lamentujesz (3). ◇ *3 sg* lamentuje (13). ◇ *1 pl* lamentuj(e)my (1). ◇ *3 pl* lamentują (4). ◇ *praet 1 sg m* -m lamentowałam (1). ◇ *1 pl m pers* lamentowaliśmy (1). ◇ *3 pl m pers* lamentowali (2). *subst* lamentowały (2). ◇ *imp 2 sg* lamentuj (1). ◇ *3 pl* niech lamentują (1). ◇ *impers praet* lamentowano (1). ◇ *part praes act* lamentując (5).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

Plakać, narzekać zawodząc; deplorare, lamentari Mącz, Calep, Cn; eiulare, plangere Mącz, Cn; (de)flere Calep, Cn; indignari, quiritari Mącz; lacrimare Calep; commiserari, conqueri, deplangere, edere ploratum, eiulitare, obvagulatum ire, miserari, obvagulari, ululare Cn (49): RejKup cc7v; Przyłzła bábá poránu/ ięła lamentować RejFig Bb6; Mącz 277c, 306a; GórnDworz R8; Melánkolik záfię lámentuie/ wżytko mu niewczás/ wżytko fie mu krzywdą widzi. RejZwierc 3v; CzechEp 173; PudłFr 51; Calep 579b.

lamentować na kogo, na co (8): Zephira lamentuie na Potyfara iż fie za razem nie pomścił RejJóz H8; RejKup cc6v; RejFig Ee3v; CzechEp 115, 117; ow záfię kogo vkrzywdzono/ bárzo lámentuie ná takie práwo GórnRozm B, B marg. Cf lamentować na kogo przez kogo.

lamentować na kogo przez kogo (1): przetoż też támże/ y ná inšzych mieysćách/ lámentuie [Bóg] ná nie przez Proroki. CzechEp 332.

lamentować o co (1): Ale y Phrixus miał ócz lámentowác/ Iż niemógł síoftry nieščęfnéy ráutowác GórnTroas 67.

lamentować nad czym (1): Náđ gorámi imę fie plákác y lámentowác Leop Ier 9/10.

Ze zdaniem przyczynowym (1): Drudzy [...] nye wyedząc yáko máyą co czynić/ częfto mylą/ dla tego iż wśfytkyego w pámięć włóżyć nye mogą/ s czego byádáyą y lámentuyą/ że fie kyedy nye wczyli/ czego wđdam wthen czás rádziby nábyli/ ále yuż pozno y prozno. GliczKsiąż I4.

W połączeniach szeregowych (7): Leop Ier 9/10; Eiulo, Lkam Lámentuyę/ Wyyę/ Nárzekam/ mulierum est. Mącz 101a, 183b, 340b, 343a; Bo Więć ieden gdy widzi człowieká bogátego [...]/ nárzeka/ lámentuie/ fráfuie fie vftáwicznie RejPos 280; RejZwierc 152v.

W przeciwstawieniu: »lamentować ... radować się« (1): Iam ímutny ták lámentował/ A tyś wśfyżał w niebie: Teraz lye będę rádował/ Máiąc obróńcę z ciebie. KochPs 14.

Szeregi: »biadać i lamentować« (1): GliczKsiąż I4 cf Ze zdaniem przyczynowym.

»lamentować, narzekác« [szyk 1:1] (2): Mącz 302d; Tákże też y przygodá gdy ná kogo iáka íroga przypádnie/ tedy lámentuie/ tedy nárzeka RejZwierc 152. [Ponadto w połączeniach szeregowych 7 r.].

a. *Oplakiwać zmarłego, zawodzić (często w związku z obrzędem pogrzebowym); lamentari Vulg, Mącz; eiulare, indignari, squalere Mącz (17) : Est in luctu senatus, sqalet civitas publico consilio mutata veste, Ieft w ímutku rádá/ lámentuie wśiítko miásto/ wziąwśzy ná fię záłobne ízáty. Mącz 411b, 472a; lámentowálímy (marg) záłobniefmy śpiewáli. (-)/ a wyśćie nie plákáli [lamentavimus et non planxistis]. WujNT Matth 11/17.*

lamentować kogo (2): Nie ták Sulmo lámentuie Nafoná zmárłego *KlonŻal C*; *WujNT Luc 23/27*.

lamentować na co (1): Wiem że Sláchetne ferce tych ludzi ź[a]łuie/ Y ná ták pośpiešzną śmierć onych lámentuie. *KońakCath C5*.

lamentować nad kim (3): á wzowie niewiałt rzewliwych/ áby przyřły: y do onych ktore mądre fą/ pořlićie/ á niechże lie kwápią/ niechże imą nád námi lámentowác [*assumant super nos lamentum*] *Leop Ier 9/18* [*przekład tego samego tekstu SkarKazSej*], *Luc 23/27*; *SkarKazSej 706a*.

lamentować po kim (2): Y płakał go wiewdze wřyftek lud Izraelfki/ y lámentowali po nim [*plaxerunt eum*] przez nie máły czás. *Leop 1.Mach 13/26*; *KochPs 49*.

W połączeniu szeregowym (1): Iákofz tu nie nárzekác y rzewno nie płákác/ Iáko nie lámentowác/ y ciężko nie wzdychác? *KońakCath B3*.

W charakterystycznych połączeniach: lamentować barzo (5), *okrutnie, rzewno* (2).

Szeregi: »narzekać i lamentować« (1): Niewiałto czemu to płáčez? Czego v tego grobu chceř? Kogo řzukałz nárzekáiac? Y ták bárzo lámentuiąc. *MWilkHist H3v*. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»płakać, (i) lamentować« = *plangere et lamentari (a. lugere) Vulg* (7): *Leop 1.Mach 13/26*, *Mar 5/38*, *Luc 23/27*; *KochPs 49*; Niewiałto/ czemu to płáčez? Y ták bárzo lámentuiefz? (-) [...] Czy źáluiefz vmárłego? *MWilkHist H3, H3*; *WujNT Luc 23/27*. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»lamentować, (abo) uskarżać się« (2): *Mqcz 89a*; tedy oni y ták przyředřzy do řwych/ nie ták bárzo lámentowáli/ ábo się vřkaržáli/ iáko się řpolnie z nimi/ [...] Pánu Bogu modlili *CzechEp 24*.

W przeni (2) : Nie ták Pándyonowá iáľkoľká okrutnie Lámentuie pod dymną řtrzechą/ nie ták řmutnie *Tereus* krolewic Thrácki řynaczká źálował/ [...] Iáko my ćiebie płáčzem řzczodrym oblewamy *KlonŻal B2*.

Szereg: »płakać, lamentować« (1): Płáčzą teř po ogrodřiech niewymownie owi Co przyřzli z Helleřpontu bogowie wierzbowi. W źáľobie chodząc płáčzą/ lámentuią rzewno *KlonŻal B*.

Synonimy: biadać, frasować się, ľkać, narzekać, oplakawać, płakać, skarżyć się, styskować, uskarżać się, wyć; a. płakać, wzdychać.

Formacja współrdzenna: lamentować się.

Cf **LAMENTOWANIE**